

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Sekondarji 2022

IL-HDAX-IL SENA

L-ORAL TAL-MALTI

IL-HIN: 10 minuti

(Il-Karta tal-Eżaminatur)

L-istruzzjonijiet lill-għalliema:

1. L-eżaminatur għandu jqiegħed il-karti tal-istudenti wiċċhom 'l isfel fuq wara tal-klassi.
2. L-istudent għandu jagħzel karta waħda bla ma jara l-kontenut tagħha. Ladarba l-karta tingħazel ma tinbidilx.
3. L-istudent joqgħod jipprepara l-karta f'naħa oħra tal-kamra/f'kamra oħra /fil-kuritur u jissejjaħ mill-għalliem/a meta l-istudent ta' qablu jkun lesta mill-oral tiegħu.
4. L-eżaminatur għandu jsegwi l-istruzzjonijiet li hemm ma' kull taħriġ.
5. Waqt l-oral l-istudent ma jista' jikteb xejn fuq il-karta.
6. L-eżaminatur għandu jagħti l-marki għal kull parti tal-eżami skont il-kriterji stabbiliti fl-iskema tal-marki.
7. L-eżaminatur għandu jiġbor il-karta mingħand il-kandidat qabel ma joħroġ mill-kamra tal-eżami u jpoġġiha mal-oħrajn fuq wara tal-kamra.

1 Is-Silta għall-Qari (2 minuti, 4 marki)

Il-kandidati jaqraw b'vuċi għolja s-silta li għandhom quddiemhom. L-eżaminatur jassessja skont il-kriterji pprovduti fl-iskema tal-marki.

Razza Ġdida ta' Stile fl-Ibħra Maltin

Ftit żmien ilu, xi xjenzati mill-qasam marittimu, skoprew stilel tal-baħar b'10 jew 11-il sieq fl-ibħra Maltin. Dawn ġew osservati taħt il-baħar bis-saħħa ta' sistema robotizzata. Din kienet, bla dubju ta' xejn, sejba interessanti waqt li kienu qed jippruvaw jidentifikaw inhawi ġodda tal-ibħra Maltin li jistgħu jitqiesu bħala siti protetti.

Iżda wieħed jaf jistaqsi: X'għandhom daqstant speċjali dawn l-istilel? Għandhom kulur aħmar jgħajjat, saqajhom boċċi qishom tal-qoton li jagħtuhom karattru uniku. Din l-iskoperta għaġġbet lix-xjenzati għax din l-ispeċi sa issa dehret biss fl-Atlantiku tal-Punent bejn l-Amerka u l-Brażil.

Is-Silta għas-Smigh (3 minuti, marka kull mistoqsija)

L-eżaminatur jaqra s-silta darba biss filwaqt li l-mistoqsijiet jinqraw **darbtejn**.

L-Ewwel Elezzjoni f'Malta

Fl-1849 saret l-ewwel elezzjoni ġenerali f'Malta biex jimtlew il-postijiet ta' tmien membri fil-Kunsill tal-Gvern. Sebgha minn dawn il-membri kellhom jiġu eletti minn Malta u wieħed minn Għawdex. Dakinhar ivvutaw mat-tlett elef persuna. Setgħu jivvutaw biss dawk il-persuni ta' l fuq minn 21 sena li jkunu jafu bit-Taljan jew bl-Ingliš u li kellhom renta ta' 100 skud fis-sena minn propjetà.

In-negożjant Giuseppe Pulis Montebello ġab l-akbar għadd ta' voti segwit mill-Kanonku Filippo Amato. Ir-rappreżentant għal Għawdex kien se jkun l-Avukat Adriano Dingli. Għal din l-elezzjoni l-votant ingħata karta tal-vot li setgħet tintefa' f'kaxxi ssiġillati fl-għases tal-pulizija f'kull distrett. L-għadd tal-voti sar fil-Qorti tal-Appell.

Il-mistoqsijiet:

1. Kemm-il membru kien se jkollu l-Kunsill il-ġdid tal-Gvern?
(a) sitt Maltin u Għawdexi, (b) seba' Maltin u Għawdexi, (ċ) seba' Maltin u żewġ Għawdexin.
2. Min seta' jivvota?
(a) persuni li għandhom sittax-il sena, (b) persuni li għandhom tmintax-il sena, (ċ) persuni li għandhom wieħed u għoxrin sena.
3. Fejn kellhom jintefgħu l-voti?
(a) f'kaxxi magħluqa fl-għases, (b) f'kaxxi mhux issiġillati fl-għases, (ċ) f'kaxxi magħluqa fil-Qorti tal-Appell.
4. X'kien ix-xogħol tal-persuna li ġabet l-aktar voti?
(a) avukat, (b) kanonku, (ċ) negożjant.

It-Taħdita - Diskussjoni fuq tema kurrenti jew kulturali (5 minuti, 7 marki)

L-eżaminatur jistaqsi lill-istudent liema tema għażel u jibda diskussjoni fuqha. Jista' jkompli d-diskussjoni billi jirreferi għall-mistoqsijiet/noti t'hawn taħt. L-assessjar isir skont il-kriterji stabbiliti fl-iskema tal-marki.

• Id-djar Maltin fi żmienna

X'tipi ta' djar tilmaħ l-aktar madwarek f'dawn iż-żminijiet? Taħseb li ż-żgħażaġh tal-lum qed ifittxu aktar postijiet li huma iżgħar fid-daqs? Għaliex? Għall-ħajja mgħaġġla tal-lum, fejn jaqbillek toqgħod u għaliex taħseb hekk? Persuna li taħdem, tlaħhaq biex tnaddaf id-dar ukoll? Għadek issib min jixtri postijiet antiki u jirrangahom? Jaqbillek jew le? Għaliex? Kif sejra l-industrija tal-kostruzzjoni f'Malta? Għalfejn huwa importanti li jkollna l-ambjent ta' fejn ngħixu sabiħ u komdu?

• Spiss tisma' lil min jikkellem dwar żbalji fil-kitba tal-Malti kif ukoll fit-taħdit b'mod speċjali fuq il-mezzi ta' komunikazzjoni kif ukoll fuq daww soċjali. X'taħseb int dwar dan u x'taħseb li jista' jsir?

Il-mezzi ta' komunikazzjoni u l-mezzi soċjali jservu ta' għajjnuna jew inkella huma ta' xkiel għal-lingwa Maltija? Għaliex taħseb hekk? Taħseb li min jikteb xi artiklu fuq il-gazzetta jew jippreżenta xi program fuq it-televixin jew fuq ir-radju qiegħed jagħti kas biżżejjed il-livell tal-Malti li qed juża? Tiddejjaq meta tara jew tisma' l-iżbalji? X'taħseb li għandu jsir biex dan kollu jibda jiġi evitat?

2 Is-Silta għall-Qari (2 minuti, 4 marki)

Il-kandidati jaqraw b'vuċi għolja s-silta li għandhom quddiemhom. L-eżaminatur jaassessa skont il-kriterji pprovduti fl-iskema tal-marki.

L-Imtiehen tar-Riĥ

Fl-imgħoddi f'kull raġal jew belt f'Malta kont issib xi mithna. Bis-saħħa tar-riĥ dawn kienu jithnu qamh għad-dqiq li jiġi kkunsmat mill-familji tal-madwar.

Is-sid tal-mithna kien idur it-toroq u jgħajjat: "Jiħduhielek, jiħnuhielek u wara biebek iġibuhielek". Oħrajn kienu jibdew idoqqu l-bronja minn fuq il-bjut bħala sinjal li r-riĥ kien ikun tajjeb u għalhekk kienu jkunu qed jistennew ix-xogħol għat-tħin. Normalment l-imtiehen kont issibhom viċin il-quċċata tal-għoljiet bħal dik li għadna nistgħu naraw illum fil-Għarghur. Din inbniet fis-seklu 17 u damet taħdem għal snin twal.

Is-Silta għas-Smigh (3 minuti, marka kull mistoqsija)

L-eżaminatur jaqra s-silta darba biss filwaqt li l-mistoqsijiet jinqraw **darbtejn**.

Il-Gzejjer ta' San Pawl

Fost il-gzejjer Maltin għandna dawk li nsejnhom ta' San Pawl. Jidher li huma tnejn, imma fir-realtà hi gżira waħda. Dan minhabba li fil-parti tan-nofs hemm art baxxa li titgħatta bl-ilma baħar b'mod speċjali meta dan ikun ftit qawwi. Il-parti l-kbira tal-gżira hija biss mitt metru 'l bogħod minn Malta, bl-eqreb ponta minn Malta magħrufa bħala "Tal-Blata".

Fuqhom insibu statwa tal-ġebel maħduma minn Gismondo Dimech u fiha kitba bil-Latin minn Dun Ġużepp Zammit. Fl-imgħoddi l-gzejjer kienu magħrufa "Ta' Barba Marku" billi kienu ta' ċertu wiehed Marco di Maria. Dawn kienu ngħatawlu mill-Gran Mastro La Cassiere fl-1576 wara li rnexxielu jgħedd għal Tork.

Il-mistoqsijiet:

1. Kemm-il gżira hemm fl-hekk imsejha l-Gzejjer ta' San Pawl?
(a) tliet gzejjer magħqudin f'waħda, (b) żewġ gzejjer li jidhru gżira waħda, (ċ) gżira waħda iżda jidher li hemm tnejn.
2. Kemm hija 'l bogħod minn Malta l-parti l-kbira tal-gzejjer ta' San Pawl?
(a) mitt metru, (b) mitt kilometru (ċ) mitejn metru.
3. X'tissejjaħ l-eqreb ponta minn Malta?
(a) Ta' Selmun, (b) Tal-Blata, (ċ) Ta' Barba Marku.
4. Min haċem l-istatwa li hemm fuq il-gzejjer?
(a) Dun Ġużepp Zammit, (b) Il-Gran Mastro La Cassiere, (ċ) Gismondo Dimech.

It-Taħdita - Diskussjoni fuq tema kulturali (5 minuti, 7 marki)

L-eżaminatur jistaqsi lill-istudent liema tema għażel u jibda diskussjoni fuqha. Jista' jkompli d-diskussjoni billi jirreferi għall-mistoqsijiet/noti t'hawn taħt. L-assessjar isir skont il-kriterji stabbiliti fl-iskema tal-marki.

• X'kien il-kontribut li ta Mikiel Anton Vassalli fl-iżvilupp tal-Malti?

Magħruf bħala Missier l-Ilsien Malti. Sa mill-bidu għaraf il-valur tal-Malti. Ried li l-Malti jkun l-ilsien li jintuża fil-qradi u fl-iskejjel. Skopra li l-Malti jimxi bis-sistema tal-għerq u l-forom. Fehem li l-Maltin setgħu jiksibu drittijiethom u jimxu 'l quddiem permezz tat-tagħlim u fassal pjan ta' edukazzjoni għall-pajjiż kollu. Għalliem il-Malti l-Università, ippubblika alfabet u grammatika tal-Malti, ħareġ l-ewwel dizżjunarju stampat, qaleb il-Vangeli u l-Atti tal-Appostli għall-Malti u ħareġ ktieb bil-qwiel.

• Il-lingwa Maltija hija prezzjuża daqs kull lingwa oħra. Taqbel ma' dan u għaliex?

L-importanza tal-lingwa Maltija. Il-Malti li hu l-ilsien nazzjonali tagħna l-Maltin. Bih nesprimu l-emozzjonijiet tagħna u nikkomunikaw, ilsien uniku u ħaj li jgħinna nintegraw fis-soċjetà Maltija, wiehed mill-ilsna uffiċjali tal-Unjoni Ewropea, l-unika lingwa Semitika b'ittri Latini. Taf minn xiex għaddiet il-lingwa Maltija fil-passat? Il-kwistjoni tal-lingwa. Il-Malti u l-Ingliš huma ż-żewġ lingwi uffiċjali. X'importanza għandu l-Ingliš fil-hajja tagħna? Huwa importanti li nkunu nafu ilsna oħra u għaliex?

3 Is-Silta għall-Qari (2 minuti, 4 marki)

Il-kandidati jaqraw b'vuċi għolja s-silta li għandhom quddiemhom. L-eżaminatur jaassessa skont il-kriterji pprovduti fl-iskema tal-marki.

Il-Gżira ta' Henderson

Fin-Nofsinhar tal-Oċean Paċifiku nsibu gżira żgħira ħafna bl-isem ta' Henderson. Gżira diżabitata li tinsab bejn wiehied u iehor fin-nofs bejn New Zealand u ċ-Ċili.

Imma x'għandha din it-tikka ta' gżira li tiġbed tant il-għajn? Din bil-fatti hija l-aktar gżira mniġġsa fid-dinja. Minflok il-bajjiet ramlija, wiehied jista' jara minn kull tip ta' skart. Ir-riċerkaturi stmaw li hemm madwar 38 miljun biċċa tal-plastik. Ladarba dan il-plastik jasal fuq il-gżira, ir-radjazzjoni mir-raġġi tax-xemx taqsmu u tfarrku f'eluf ta' biċċiet li jindifnu fir-ramel u jsiru parti permanenti mill-istess gżira.

Is-Silta għas-Smigh (3 minuti, marka kull mistoqsija)

L-eżaminatur jaqra s-silta darba biss filwaqt li l-mistoqsijiet jinqraw **darbtejn**.

L-Istatwa tal-Libertà

L-Istatwa tal-Libertà hija monument li l-Amerikani huma tant kburin bih. L-istatwa hija għolja 46 metru u f'idha hemm torċa ta' 6 metri. Qabel beda x-xogħol fuqha, Bartholdi, il-bniedem li ħadimha, appella għall-ġbir tal-flus kemm mill-Amerka kif ukoll minn Franza, il-pajjiż li kien ġej minnu.

Din l-istatwa fiha bosta simboli fosthom dak tal-ħelsien u l-libertà. Saret ukoll is-simbolu tal-Amerka bħala l-art tat-tama u l-opportunità għal generazzjonijiet ta' immigranti. Il-kuruna ta' fuq rasha għandha seba' ponot li jirrappreżentaw il-libertà fuq il-kontinent. It-torċa tfisser id-dawl tal-għerf tas-sewwa, tal-istampa ħielsa u l-libertà tal-espressjoni. Fuq it-tavla li għandha f'idha hemm id-data tad-dikjarazzjoni tal-Indipendenza b'numri Rumani.

Il-mistoqsijiet:

1. X'nazzjonalità kien l-iskultur li ħoloq l-Istatwa tal-Libertà?
(a) Amerikana, (b) Rumana, (ċ) Franċiża.
2. Kemm-il ponta għandha l-kuruna li hemm fuq ras l-istatwa?
(a) sitta, (b) sebgħa, (ċ) tmienja.
3. Barra d-dawl tal-għerf tas-sewwa u l-libertà tal-espressjoni, x'tirrappreżenta aktar it-torċa?
(a) l-indipendenza, (b) il-kburija, (ċ) l-istampa ħielsa.
4. Minbarra l-ħelsien u l-libertà, x'tirrappreżenta aktar din l-istatwa?
(a) tama għal nies li riedu jibdeu mill-ġdid, (b) ugwəljanza bejn il-popli,
(ċ) għaqda fid-dinja.

It-Taħdita - Diskussjoni fuq tema kurrenti u kulturali (5 minuti, 7 marki)

L-eżaminatur jistaqsi lill-istudent liema tema għażel u jibda diskussjoni fuqha. Jista' jkompli d-diskussjoni billi jirreferi għall-mistoqsijiet/noti t'hawn taħt. L-assessjar isir skont il-kriterji stabbiliti fl-iskema tal-marki.

- **Min kien Ninu Cremona u x'kontribut ta' biex l-ilsien Malti u l-letteratura Maltija jimxu 'l quddiem?**

Fassal ir-regoli tal-ortografija Maltija. L-istudju tiegħu li ppubblika fl-1924, taġġir fuq il-Kitba Maltija, fetaħ it-triq biex il-Malti jinkiteb b'mod xieraq u għadu validu sal-lum. Kien wiehied mill-eżaminaturi tal-Malti fl-Università. Kien wiehied mill-fundaturi tal-Għaqda tal-Kittieba tal-Malti. Għal ħafna snin kien jiehū ħsieb Il-Malti, il-pubblikazzjoni tal-Għaqda u kien jikteb fiha regolarment. Kiteb poeziji, bijografiji, novelli, drammi, u diversi studji folkloristiċi.

- **Li tiddeverti għalik xi tfisser? Semmi modi ta' divertiment għalik u għal ta' madwarek.**

Kif tiddeverti d-dar? Thobb tara xi film, tisma' l-mużika, taqra xi ktieb jew issajjar? Thobb tiddeverti virtwalment? Tiċċettja fuq l-internet, tilgħab logħob virtwali fuq il-kompjuter? B'liema mod tiddeverti meta tkun barra minn darek? Ġieli sifirt ma' ħbiebek jew mal-familja? Thobb tmur iċ-ċinema jew tiekol ġo xi restorant? Tattendi xi ċentru taż-żgħażaġh jew xi għaqda oħra? Thobb tmur tippassiġġa qrib il-baħar jew fil-kampanja? Għandek xi passatemp partikolari?

4 Is-Silta għall-Qari (2 minuti, 4 marki)

Il-kandidati jaqraw b'vuċi għolja s-silta li għandhom quddiemhom. L-eżaminatur jassessja skont il-kriterji pprovduti fl-iskema tal-marki.

Il-Kappella ta' Sant'Anna fil-Pwales

Fl-inħawi tal-Pwales, li jagħmlu parti mil-lokalità ta' San Pawl il-Baħar u jinsabu bejn ix-Xemxija u l-Miżieb, insibu l-kappella ta' Sant'Anna li nbni minn Dun Gio Vincens Galea. Matul iż-żmien din il-kappella kienet dekonsagrata imma fl-1 ta' Lulju 1672 giet ikkonsagrata mill-ġdid mill-Isqof Lorenzo Astiria. Fiż-żmien qasir li Malta għamlet taħt il-ħakma Franciża, xi suldati Franciżi attakkaw din il-kappella u sparaw bl-ixxubetti fuq il-bieb u t-twieqi. Saħansitra qattgħu bil-bajjunetti tagħhom il-pittura tal-Madonna iżda f'it wara sar kwadru ġdid ta' Sant'Anna bil-Madonna u San Ġwakkin.

Is-Silta għas-Smigh (3 minuti, marka kull mistoqsija)

L-eżaminatur jaqra s-silta darba biss filwaqt li l-mistoqsijiet jinqraw **darbtejn**.

Il-Qamh Malti

F'Malta nsibu bosta varjetajiet ta' qamh. Dan il-qamh lokali jitkabbar għall-produzzjoni tal-għalf għall-annimali tar-razzett. Iż-żrieragħ tal-qamh użati għall-kultivazzjoni huma mixtrija minn barra jew prodotti f'Malta. Xi individwi jżommu ż-żrieragħ li jipproduċu huma stess biex jiżirgħu kull sena filwaqt li oħrajn jipproduċu żrieragħ għall-iskop ta' kummerċjalizzazzjoni fit-territorju lokali.

Produtturi involuti fil-produzzjoni ta' żrieragħ kummerċjali jridu jkunu rreġistrati fir-Registru Uffiċjali ta' Malta li jaqa' taħt ir-responsabbiltà tad-Direttorat għall-Ħarsien tal-Pjanti. Dan jiehu ħsieb jiżgura li kwalunkwe żerriegħa ta' pjanti u ħxejjex agrikoli prodotti f'Malta jew imqiegħda fis-suq f'Malta jew fis-suq f'xi Stat Membru ieħor tal-Unjoni Ewropea, tkun tissodisfa l-istandards ta' kwalità speċifika.

Il-mistoqsijiet:

1. F'Malta nsibu (a) tip wieħed ta' qamh, (b) bosta varjetajiet ta' qamh, (ċ) ftit tipi ta' qamh.
2. Għalfejn jitkabbar il-qamh lokali?
(a) għall-produzzjoni tad-dqiq, (b) għall-esportazzjoni, (ċ) għall-produzzjoni tal-għalf għall-annimali.
3. Fejn iridu jkunu rreġistrati l-produtturi taż-żrieragħ kummerċjali tal-qamh?
(a) fir-Registru Uffiċjali ta' Malta, (b) fir-Registru Pubbliku Malti, (ċ) fir-Registru tal-Agrikoltura Maltija.
4. Id-Direttorat għall-Ħarsien tal-Pjanti jiehu ħsieb jiżgura li ż-żerriegħa ta' pjanti u ħxejjex agrikoli (a) jkunu mkabbra kull sena, (b) jgħibu prezz xieraq fis-suq, (ċ) jkunu jissodisfaw l-istandards ta' kwalità speċifika.

It-Taħdita - Diskussjoni fuq tema kulturali (5 minuti, 7 marki)

L-eżaminatur jistaqsi lill-istudent liema tema għażel u jibda diskussjoni fuqha. Jista' jkompli d-diskussjoni billi jirreferi għall-mistoqsijiet/noti t'hawn taħt. L-assessjar isir skont il-kriterji stabbiliti fl-iskema tal-marki.

• L-Ivvjaġġar

Għalfejn wiehed jista' jivvjaġġa? X'mezzi jista' juża biex jivvjaġġa? Semmi xi vantaġġi tal-ivvjaġġar. Semmi xi żvantaġġi tal-ivvjaġġar. Liema mezz ta' vvjaġġar l-aktar li jogħġbok u għaliex? Taħseb li l-mod ta' kif wiehed jivvjaġġa illum għad jinbidel maż-żmien? X'mezzi ta' vvjaġġar taħseb għad jidhru maż-żmien?

• Il-Malti safi

X'tifhem meta ngħidu Malti safi? Min kienu l-puristi? X'qalu dawn il-puristi? Taf issemmi lil xi hadd li fisser x'inhu l-Malti safi? Tista' ssemmi xi haġa li laqtitek minn dak li qal fuq il-Malti safi? Taqbel li l-Malti għandu bżonn jissellef kliem minn ilsna oħra biex ikompli jgħix? Taħseb li l-Malti hu lsien imħallat?

5**Is-Silta għall-Qari (2 minuti, 4 marki)**

Il-kandidati jaqraw b'vuċi għolja s-silta li għandhom quddiemhom. L-eżaminatur jaassessja skont il-kriterji pprovduti fl-iskema tal-marki.

Il-Maħfra

Raġel Palestinjan għadda minn esperjenza kerha ħafna fil-gwerra tal-Palestina. Meta kien għadu tifel il-familja tiegħu tilfet l-art li kellha u għalhekk trabba f'faqar kbir. Bl-għajjnuna ta' żewġ boroż ta' studju wasal biex iggradwa bħala ġinekologu u ħadem għal bosta snin fi sptar f'İzrael. Fl-2009 id-dar tiegħu sfat attakkata bil-bombi u spiċċaw inqatlu tlett itfal tiegħu. Ħassu mitluf u ddisprat, għalhekk qabad u emigra lejn il-Kanada. Jgħid li ħass il-paċi f'qalbu biss meta ddeċieda li jaħfer u issa beda jaħdem bla heda biex jikkonvinċi lin-nies li l-maħfra hija aqwa mill-mibegħda u t-tpattija.

Is-Silta għas-Smigh (3 minuti, marka kull mistoqsija)

L-eżaminatur jaqra s-silta darba biss filwaqt li l-mistoqsijiet jinqraw **darbtejn**.

Incidenti fatali fuq il-postijiet tax-xogħol

Ċifri tal-Uffiċċju Nazzjonali tal-Istatistika pprovduti mill-Awtorità Maltija għas-Saħħa u s-Sigurtà fuq il-Post tax-Xogħol juru li fl-aħħar ħames snin f'Malta, 21 raġel tilfu ħajjithom traġikament f'fatalitajiet fuq il-post tax-xogħol. Dawn il-vittmi kellhom bejn il-25 u l-34 sena u l-maġġoranza tal-incidenti fuq il-post tax-xogħol seħħew fin-naħa ta' fuq ta' Malta.

Aktar minn nofs il-vittmi kienu rġiel Maltin u żewġ terzi tal-vittmi kienu impjegati, waqt li ftit anqas minn terz kienu persuni li jaħdmu għal rashom. Nofs l-imwiet fuq il-post tax-xogħol graw sforz ta' ġrieħi serji fir-ras u li fil-maġġoranza tagħhom irriżultaw minn waqgħat mill-għoli f'siti ta' kostruzzjoni.

Il-mistoqsijiet:

1. Kemm mietu nies fuq il-postijiet tax-xogħol f'dawn l-aħħar ħames snin?
(a) 21 raġel, (b) 22 raġel, (ċ) 23 raġel.
2. F'liema naħa ta' Malta l-aktar li seħħew fatalitajiet fuq il-post tax-xogħol?
(a) fin-naħa t'isfel, (b) fin-naħa ta' fuq, (ċ) fiċ-ċentru.
3. Minn dawk li tilfu ħajjithom traġikament kemm minnhom kienu impjegati?
(a) terz, (b) kwart, (ċ) zewġ terzi.
4. F'liema post tax-xogħol seħħew il-maġġoranza tal-fatalitajiet?
(a) fis-siti tal-kostruzzjoni, (b) fis-siti tal-produzzjoni, (ċ) fis-siti tal-ippakkjar.

It-Taħdita - Diskussjoni fuq tema kulturali (5 minuti, 7 marki)

L-eżaminatur jistaqsi lill-istudent liema tema għażel u jibda diskussjoni fuqha. Jista' jkompli d-diskussjoni billi jirreferi għall-mistoqsijiet/noti t'hawn taħt. L-assessjar isir skont il-kriterji stabbiliti fl-iskema tal-marki.

- **X'kontribut ta Dun Karm Psaila għall-iżvilupp tal-Malti u tal-letteratura Maltija?**

Magħruf bħala l-poeta nazzjonali. Kien qassis, għalliem, biblijotekarju u kittieb. L-ewwel li kiteb bit-Taljan u wara bil-Malti. L-ewwel poeżija li kiteb bil-Malti kienet 'Quddiem Xbieha tal-Madonna'. Kien wieħed mill-fundaturi tal-Għaqda tal-Kittieba tal-Malti u għamel bosta snin il-President ta' din l-Għaqda. Kiteb ħafna poeżiji bil-Malti fosthom innijiet reliġjużi. Il-kitbiet tiegħu kienu influwenzati ħafna mis-solitudni. Kiteb l-Innu Malti. Diversi poeżiji tiegħu nqalbu f'lingwi oħra. Kiteb dizzjunarju Ingliż - Malti. Gie mogħti dottorat fil-Letteratura u l-midalja tad-deheb Gużè Muscat Azzopardi. Miet fl-1961 u gie midfun fiċ-ċimiterju ta' Haż-Żebbuġ.

- **Il-lingwa hi mera tal-istorja ta' Malta. X'taħseb dwar dan?**

Liema kienu dawk il-popli li ħakmu fuq Malta u ħallew impatt fuq kif nitkellmu llum? Liema huma l-lingwi prinċipali li minnhom ġej il-Malti? Tista' tgħidli liema element sawwar il-bażi grammatikali tagħna? Liema elementi sawru l-vokabularju tagħna? Agħti xi eżempji ta' vokabularju li ġej minn kull element. Kif għadhom jinfluwenzaw il-lingwa tagħna llum dawn l-elementi?

6**Is-Silta għall-Qari (2 minuti, 4 marki)**

Il-kandidati jaqraw b'vuċi għolja s-silta li għandhom quddiemhom. L-eżaminatur jassessja skont il-kriterji pprovduti fl-iskema tal-marki.

L-Użu tal-Internet fis-sena 2020

Skont s'tharriġ li għadu kemm gie kkummissjonat minn aġenzija tal-Unjoni Ewropea nstab li fis-sena 2020, 87% tan-nies Ewropej darba jew oħra għamlu użu mill-internet. Instab li l-aktar li ntuża l-internet kien fi żmien il-pandemija tal-coronavirus meta ħafna nies kienu maqbudin go darhom u għalhekk l-internet kien wieħed mill-mezzi prinċipali ta' informazzjoni f'dan iż-żmien hekk prekarju. Instab ukoll li f'dan iż-żmien nies ta' kull età użaw l-internet għall-ewwel darba sabiex jordnaw ix-xirjiet mill-kumdità ta' darhom u b'hekk evitaw li jkollhom kuntatt fiżiku man-nies.

Is-Silta għas-Smigh (3 minuti, marka kull mistoqsija)

L-eżaminatur jaqra s-silta darba biss filwaqt li l-mistoqsijiet jinqraw **darbtejn**.

Iż-Żfin

Ħafna nies jassoċjaw iż-żfin ma' avvenimenti ta' ċelebrazzjoni u pjaċir. Spiss jintesa l-fatt li b'ħala forma ta' arti performattiva, iż-żfin għandu wkoll rwol importanti fis-soċjetà li ngħixu fiha: dak li jġiegħel lin-nies jaħsbu fuq xi jkun qed jiġri madwarhom.

It-temi ta' diversi kunċerti kontemporanji llum huma politiċi u jixhtu dawl fuq problemi bħar-razziżmu, il-qerda ambjentali kif ukoll il-libertà tal-espressjoni. Dan jagħmluh permezz tal-għażliet speċifiċi tal-movimenti, tal-mużika u tal-kostumi li jkunu rriċerkati b'reqqa liema b'ħalha. L-għażla taż-żeffiena hija waħda kruċjali minħabba li huma l-għodda li fihom jingħaqdu l-elementi msemmija sabiex jitwasslu lill-udjenza.

Il-mistoqsijiet:

- Ma' xiex jassoċjaw iż-żfin ħafna nies? (a) ma' avvenimenti serji u edukattivi, (b) ma' avvenimenti ta' ċelebrazzjoni u pjaċir, (ċ) ma' avvenimenti politiċi u reliġjużi.
- X'inhu r-rwol importanti taż-żfin fis-soċjetà tal-lum? (a) iġiegħel lin-nies jinsew xi f'tit id-dwejjaq, (b) iġiegħel lin-nies jimxu mal-progress, (ċ) iġiegħel lin-nies jaħsbu fuq xi jkun qed jiġri madwarhom.
- It-temi ta' diversi kunċerti kontemporanji llum huma (a) politiċi, (b) satiriċi, (ċ) edukattivi.
- X'inhu t-tliet għażliet speċifiċi li jridu jsiru sabiex jasal il-messaġġ taż-żfin? (a) id-dawl, il-moviment u l-mużika (b) il-mużika, ix-xenarju u l-moviment, (ċ) il-movimenti, il-mużika u l-kostumi.

It-Taħdita - Diskussjoni fuq tema kurrenti (5 minuti, 7 marki)

L-eżaminatur jistaqsi lill-istudent liema tema għażel u jibda diskussjoni fuqha. Jista' jkompli d-diskussjoni billi jirreferi għall-mistoqsijiet/noti t'hawn taħt. L-assessjar isir skont il-kriterji stabbiliti fl-iskema tal-marki.

- X'shem ta Ġan Piet Franġisk Agius de Soldanis fl-iżvilupp tal-Malti?**

Kien l-ewwel studjuż li esplora u xandar il-ġmiel tal-Malti bil-kitba tad-dizzjunarju bil-ħidma tiegħu. L-akbar biċċa xogħol tiegħu hija d-dizzjunarju (id-Damma) li fih ħafna taġġir kulturali u folkloristiku u hu mera tal-Malti mitkellem fis-seklu 18. Il-grammatika li ħareġ fl-1750 kienet l-ewwel waħda stampata u fiha jagħti xi espressjonijiet li kienu jgħidu l-Maltin fil-ħajja ta' kuljum. Ft-tieni grammatika inkluda tmien djalogi li jixhdu l-lingwa u l-istil ta' ħajja li kienu jgħixu missirijietna, u xi talb bil-Malti. Kien ukoll l-ewwel studjuż li ħaseb biex jiġbor kważi 400 qawl f'manuskrift.

- Għaliex hu tajjeb li wieħed ikun edukat?**

X'tifhem meta ngħidu bniedem edukat? Kif thoss li fil-ħajja ta' kuljum l-edukazzjoni tista' tagħmel differenza fil-ħajja tal-bniedem? Hemm differenza bejn bniedem li ħa l-edukazzjoni u iehor li ma ħax edukazzjoni? L-edukazzjoni tiegħi biss sal-bank tal-iskola? Semmi mezz u modi oħra li bihom wieħed jista' jkompli jeduka ruħu bihom. L-edukazzjoni llum kif taraha differenti minn ta' qabel? Kif taħseb li se tkun l-edukazzjoni fil-futur?